

Vsako tvoje delo,
sleherna beseda in
misel ti bodi taka
ko da bi se ti bilo v
tem trenutku ločiti
od življenja!

Mark Avrelj II. knj. 11.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:

na posamezni naslov
30 Din, na skupni 24 Din,
za inozemstvo 72 Din,
z Marijinim L. 100 Din,
za Ameriko 3 dolare

Štey. položnice 11-806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Novi svet

Kristus, ki je prinesel svetu odrešenje, ni samo največji verski in socialni „reformator“ sveta, ampak je pravi Bog od pravega Boga! Bog pa ni samo Gospod v cerkvi in v otroški sobi, ampak Gospod veselstva, človeške družbe; kratko: vsega kar je. „Njegovo je morje On ga naredil in suho zemljo so izdelale njegove roke.“ (Ps. 94. 5.)

Kristus svoj nauk, svoja moralna načela ni pridigal le v templju, temveč na ulicah, na trgih, v mestih in na vaseh, na gorah in na obali Genezareškega jezera, da — naznanil je celo: da se bo njegova blagovest širila raz streh človeških hiš. Sv. Pavel, učenec Kristusov, na atenskem forumu (trgu) v središču političnega življenja je oznanjeval njegov socialni program: blagor ubogim... blagor lačnim...

Kristusova načela ne veljajo samo v katakombah, marveč povsod tam, kjer bije človeško srce. Kristusov svet niso le katakombe ampak in to predvsem človeška družba. Prenoviti človeka, dvigniti ga iz sužnosti strasti in greha! Človeško družbo postaviti na temelje resnice in pravice, da ne služi bogovom teme — hudobnim duhovom, ampak Viru sreče in dobrote. Zato je prišel na svet, zato je živel, zato umrl! Če današnja družba ni taka kakor si jo zamislil Kristus, ni kriv sam; njegova načela ne zgubivajo pri tem na svoji vrednosti. Krivda je nekje drugje; išči jo človeštvo pri sebi in ne pri Bogu!

Izajove prerokbe „o novem kraljestvu“ in o zlatih časih niso bajke in izmišljotine pobožnega pisatelja, to so napovedi novega sveta, Kristusove verske socialne združbe. Da ta novi svet še ni popolnoma nastopil je znak, da svet še ni pokristjanjen in da čaka nove „reformatorje“ svetnike — mučenike, ki bodo dopolnili, kar še manjka novemu svetu.

Modernim reformatorjem bodi Kristus učitelj in voditelj, pri Njem bodo našli odgovore na vprašanja, ki mučijo človeštvo že toliko let, kako preurediti človeško družbo! Za ta svoj novi socialni program; za rešenje preporoda naj grejo h Cerkevi, ki je varuh Kristusovega socialnega nauka in na podlagi njenih dragocenih in temeljnih socialnih načel papeževih poslanic, pisem in nagovorov, pa tudi iz kristaliziranih razprav njenih socialnih delavcev, naj ustvarijo človeštvu lepšo bodočnost, ki bo zgrajena na pravici in resnici Kristusove ljubezni. Država in človeštvo drevi v pristo-voljno smrt (sámoumor) kjer v svoji slepoti ne vidi prepada pred seboj, ki ga ne more sama premostiti.

Kdo ima pravo in pravico Cerkev zapreti in pregnati katakombe? Cerkev izriniti pri ureditvi novega sveta, ko ima prvo, zadnjo in najodločnejšo besedo! Kdo si lasti popolne oblasti nad bitjem, ki mu je sam podvržen? To bo obsodba novega sveta! Novi svet se bo zrušil, če bo zidan na pesek puščave Hita in na lavino Musa.

Kdor hoče postaviti dva svetova: enega v cerkvi, kjer se moli Bog in drugega v javnosti, kjer bohotno dviga novo poganstvo svojo glavo, ta naj pomisli, da bosta ta dva svetova trčila drug ob drugega. Kateri bo zmagal? Katoličani vemo! Boga vreči s prestola je „težje“ ko moralna načela iz svojega srca. Preglušiti svojo vest je lažje, ko nahriniti človeka v novem svetu s kruhom sreče in blagostanja.

Reforme „novega“ sveta bodo verjetno dalekosežne, a kdo jim bo kos! Stari človek, kakor ga vzgaja današnja družba gotovo ne! Zato moderni vzgojevalci na plan, na delo, da boste

Gospod Camplin se je poslovio od uredništva „Novin“

Gospod Camplin Ivan, lendavski kaplan, je imenovan za knezoškofijskega tajnika, pri prežvišenom gosposdi knezoškofi i apoštolskom administratori Slovenske Krajine dr. Ivani Jožefi Tomažiči. Izredna čast za gospoda Camplina, za našo duhovščino, za celo Slovensko Krajino i njeni tednik Novine, iz šteroga naročja se preseli na določeno važno mesto v Maribori.

Gda to dragim naročnikom naznanjamo, se z globočine srca zahvaljemo v prvotni vrsti prežvišenom gosposdi knezoškofi za to veliko počastitev, potem pa gosposdi Camplini za krasno vrevljanje Novin. Mladi, nadarjen duhovnik, pun ljubezni do svoje rojstne zemle, države i slovenskoga naroda, je v duhi, ki ga Kristuš vcepil v njega, vrevljavao naš kinč, Novine. Bog njemi bodi plačnik z obilnimi miloščami na novom, odgovornosti punom mestu. To je naša prošnja do dobrega Boga. Do g. škofijskega tajnika pa, naj veže s svojov službov naš kraj i naš narod k srci dobrega knezoškofa i v tom ljubezni punom deli naj glasilo Slov. Krajine, „Novine“, vsestransko podpira.

Gospod Camplin se je s sledečimi rečmi poslovio od Novin: „Četrta leta je kaj kratka doba v človekovem življenju. Še krajša v življenju enega tednika, kakor so „Novine“. V tem času človek kaj malo spozna. Vendar se mi pa zdi, da sem to eno spoznal: z ljubezni in trpljenjem človek lahko dela čudeže.

Prve tedne sem „brcal“ radi uredništva in povečanega dela. Čim dalje pa sem nosil križ, tem lažji je postajal. Nestrpna pomlad se je kaj

hitro spreminjala v pokojno jesen, bogato na sadovih.

Kot dragoceni spomin hranim pisane in govorne besede, ki se pohvalno izražajo o Novinah za časa mojega urejevanja.

Pri tem pa ne pozabljam Pavlovih besed: „neque qui plantat, neque qui rigat, est aliquid, sed qui incrementum dat, Deus“ (niti tisti, ki sadi, niti tisti, ki poleva, je kaj, nego tisti, ki zraste da, i te je Bog).

S tem nevidnim Urednikom ste pa vi bili v stalni zvezi, in se mi je včasih kar zdelo, da snov prihaja skupaj kakor po višjem navdihu.

Mene, velikega grešnika, Bog namreč ne bi tako uslišal, ker Bog grešnikov tako ne usliši.

Kaj bi Vam še povedal?

Da se teško ločim od začasnega uredništva „Novin“.

Te vrstice je naslovo na podpisanoga, pune poniznosti, ljubezni i se razmi, pune gorečnosti za božo čast i rešenje duš. Ta gorečnost pa vidi v sebi samo grešnost, v drugih pa popolnost. I ta gorečnost je popolnost, potrebna njej je samo stanovitnost. Moje slabe molitve bi malo zalegle, če g. Camplin ne bi goreče molo pa še bole goreče delao, kak veliki trud je vrevljanje tednika v fari, kak je Lendava, ki ma okroglo 12 jezero duš. Bog njemi bodi plačnik z velikov svetostlov, da dosegne od Boga njemi določeno popolnost v svojoj duši i nešteti drugih dušaj. Vi pa, dragi naročniki, v te namen v goreče svoje molitve sklepajte g. Camplina, knezoškofi prvoga tajnika, bivšega urednika Novin.

Klekl Jožef,
duhovnik, za zdaj izdajateo Novin.

Ureditev južno-vzhodne Evrope

Priprave Nemčije in Italije na skupni in splošni napad na Anglijo so v popolnem teku in razni vojaški činitelje so že napovedovali dan kedaj se bo ta napad že začel. Napadalca pa se hočeta vsestransko prepričati, da se za časa bojov z Anglijo, ne bi zgodile kje drugje kakšne „motnje“. Zato sta se najprej odločili državi osi Rim—Berlin, da uredita nekatera nesoglasja, ki vladajo med državami južno-vzhodne Evrope, če tudi sta sklenili da najprej obračunata z Anglijo.

Težnje sovjetske politike na področju Črnega morja, nadalje tajinstveno obnašanje Turčije, ter stalna napetost med Romunijo in nekaterimi njenimi sosedami, pa so Nemčiji in Italiji svetovali, da naj takoj izposredujejo mirno poravnavo sporov. Tako je prišlo do diplomatskih posvetovanj v Solnogradu, kamor so bili za petek povabljeni romunski ministrski predsednik in zunanji minister, za soboto, bolgarski ministrski predsednik

vzgojili novega človeka, ki bo vzgojen v duhu in kreposti! In ta novi človek si bo tudi novi svet sam omislil, po Kristusovih moralnih načelih. V tem novem svetu ne bo kričala množica „panes et circenses“, kruha in iger, kjer kruha bo v izobilju, zemlja bo bogato rodila, „vremenske nezgode“ ne bodo napravile več škode, in iger ne bo potreba, ker bo življenje v novem svetu ena sama igra s Kristusom. Družabnih krivic ne bo, ne bo bogatstva, ne siromaka, vsak bo znal za svojo dolžnost, za svoj socialni program: „blagor ubogim v duhu zakaj njih je nebeško kraljestvo!“ (Mt. 5, 3.)

in zunanji minister, za nedeljo pa predsednik slovaške države in predsednik slovaške vlade. Solnograške konference so v stvari nadaljevanje razgovorov, ki sta jih nedavno v Monakovem imela nemški in italijanski zunanji minister, h katerim so bili na koncu povabljeni še madžarski ministrski predsednik in zunanji minister. Nemčija in Italija sta se brez dvoma zedinili na neki stvarni predlog glede izmenjave ozemelj in prebivalstva, ter sta sedaj zaporedno pozvali k sebi dotične države, da jim sporočita svoje predloge. Po dosedanjih poročilih obstojajo ti predlogi v tem, da naj Romunija odstopi Madžarom pas svoje Transilvanije ter Bolgarom južni del Dobrudže. Slovaški bo najbrže svetovano, da se kot avtonomna zvezna država vključi v madžarsko kraljestvo. Med Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo pa bi bil potem sklenjen prijateljski blok, ki bi mu Nemčija in Italija jamčili nedotakljivost meja. Govorice o morebitnem odstopu Karpatske Ukrajine Sovjetski Rusiji do sedaj niso potrjene.

V tej zvezi so nemški listi tudi poudarjali, da se vse, kar se dogaja na jugovzhodu, dogaja sporazumno s Sovjetsko Rusijo, s katero sta si Nemčija in Italija že porazdelili vzhodni del v interesna območja, in da vlada med temi tremi velesilami pristržno razmerje. Kljub temu pa še niso znani nameni Sovjetske Rusije na področju Črnega morja in zaledja Dardanel.

Kaj misli Nemčija o razgovorih v Solnogradu

Dobro poučeni krogi v svojih razlagah o razgovorih med nemškimi zunanjim ministrom in romunskimi,

odnosno bolgarskimi državniki, naglašajo, da je Nemčija danes bolj kdaj pred naklonjena, da v pametnem obsegu podpre madžarske in bolgarske težnje napram Romuniji. Nemški politični krogi poudarjajo, da so mirovne pogodbe, ki so zaključile svetovno vojno, zagrešile velike napake, ko so ustanovile državne edinice, ki nasprotujejo zdravemu razumu. Isti krogi naglašajo, da so se zahodne velesile nalašč posluževale Romunije za svoje spletkarije. Romunija je danes sama spoznala, da mora svojo dosedanje politiko presekati. Zato je dozorel čas, da se sporna vprašanja, ki so vedno bila izvor političnih kriz na jugovzhodu, izginejo enkrat za vselej.

Razgled po državi

Evharistični kongres so imeli preteklo nedeljo in ponedeljek v Čazmi na Hrvatskem. Udeležila sta se ga tudi zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac in bivši dubrovniški škof dr. Carevič. Voditelja Hrvatov g. dr. Mačka je zastopal profesor Milutin Pajer. Mesto je bilo izredno lepo okrašeno in se je kongresa udeležila ogromna množica ljudstva. Vsi govorniki so poudarjali pomen 1300 letnice prvih stikov Hrvatske s Svetlo stolico. S kongresa, ki je prav lepo uspel, sta bili poslani brzojavki sv. očetu papežu Piju XII. in voditelju Hrvatov dr. Mačku. Kongres se je vršil v okvirju slovesnosti ob svetem letu za Hrvatsko v spomin 1300 letnice prvih stikov Hrvatov s Svetlo stolico.

Strašna nesreča v aleksinskem rudniku. V bližini mesta Aleksinca se nahaja premogovnik v katerem je zaposlenih nad 1200 rudarjev. V rovu sv. Aleksander se je pripetila v petek strašna nesreča. V tem rovu je delalo 35 rudarjev, ki so delali pri nezavarovanih karbitnih svetilkah. Nenadoma je plin eksplodiral in zasul 11 ljudi. Med ponesrečenimi tudi en Slovenec, vsi ostali so pa očetje z bližnje okolice. Nesreča je povzročila nad milijon din škode.

Bled. Notranjepolitično življenje se je v preteklem tednu več ali manj preselilo na Bled, kjer se nahaja dvor in kjer razni ministri pripravljajo več ali manj stalna bivališča tekom poletnih mesecev. Tukaj se mudijo predsednik vlade Cvetković Dragiša, prosvetni minister dr. Anton Korošec, voditelj Hrvatov dr. Maček in armadni general Nedič. Na Bledu so se naselili tudi že številni inozemski predstavniki pri našem dvoru. Bled pa bo letos manj kraj počitnic, kakor kraj dela, kajti že dosednji potek blejske sezone kaže, da naši vodilni moške svoje bivanje v Sloveniji uporabljajo za intenzivna proučevanja raznih vprašanj, ki zadevajo življenje in dobrobit naše države v okoliščinah, ki nam jih je naložila evropska vojna.

Pregajanje framasonov (prostozidarjev). V državi se je začelo temeljito čiščenje enega najbolj nezdavih pojavov, ki bi bil državo brez dvoma in neizbežno pripeljal v katastrofo. Mislim namreč na framasonse. Vlada je odredila hišne preiskave pri osrednjih masonskih ložah, a tudi pri številnih osebnostih, ki so bile pri framasonih včlanjene. Preiskava je privlekla na dan zanimive ugotovitve. Skoraj vsa naša zunanja, notranja, finančna in prosvetna politika so bile na vrvi velike osrednje lože, ki je imela svoj sedež pri Velikem Orientu v Parizu in od koder so masonski privrženci v Jugoslaviji, ki so se z medsebojno pomočjo znali povzpeli na vodilna mesta, sprejemali navodila in se jim slepo pokorili — na hrbtu našega ljudstva. Vlada hoče temu napraviti konec.

Nedela

po Risalaj dvanajseta

Tisti čas pravo je Jezus vuceni-kom svojim: Blažene oči, štere vidijo, ka vi vidite. Ar velim vam, da so vnoči prorocke, i kralovje želeli viditi, štera vi vidite, i ne so vidili, i čuti, štera vi čujete, i ne so čuli. I glej, neki vučiteo pravde je stano skušava-joči ga, i govoro: Vučiteo, ka naj vči-nim, da dosegem večno življenje? On je pa velo njemi: vu pravdi ka je pi-sano? Kakda šteš? I on odgovoreči pravo je: Lubi Gospoda, svojega Boga, s celoga srca svojega, i s cele duše svoje, i s cele moči svoje, i s cele pameti svoje; i bližnjega svojega, liki samoga sebe. I veli njemi: prav si odgovoro; to včini, i živo bodeš. On se je pa šteo opravičiti i pravo je Jezusi, „a što je moj bližnji?“ Jezus je povzeo reč i pravo: Niki človek je šo od Jeruzalema vu Jeriho, i spadno je med razbojnik, ki so ga i slekli, i ranjenoga, na po živoga ostavivši, odišli so. Prigodilo se je pa, da bi niki duhovnik doli šo po onoj poti, i videvši ga, mimo je šo. Prav tak tudi levit, ki je prišo na to mesto, ino ga vido, mimo je odišo. Gda je pa niki Samarijan po poti idoči, prišao do njega, i ga vido, geno se je na smi-lenost. I pristopivši vleja je v rane oli, i vino, i obvezao je i posada ga je na svoje živinče, pelao do oštarije i skrb je za njega noso. I na drugi den je vzeo dva solda, i dao je ošta-rijaši, i pravo je: skrb mej na njega, i kajkoli ober toga potrošiš, jaz, gda se povrnem, nazaj ti dam. Šteri med etimi trejmi, se ti zdi, je bližnji tistomi, ki je spadno med razbojnik. On je pa pravo: „Tisti, ki njemi je skazao smilenje.“ I veli njemi Jezus: „Idi, i ti tudi tak delaj!“ (Lukač 10, 23—37).

Popoten Samarijan je prišo do kraja, gde je ležao v krvi i ranah na-pol mrtve i oropan tujec. Komaj ga zagleda, prešine njegovo srce trden sklep: „Jaz njemi ščem pomagati!“ Stopi z živinčeta, skrbno preišče ranjenca i premišla, kak bi njemi po-magao.

Pogled na rane, štere njemi je zadala roparska roka, ga globoko pre-sune. Spomni se, da ma pri sebi vino i oliv. Osaži rane, jih zaveže, posadi ranjenca na živinče, ga varno pela v bližnjo gostilno i tam za njega po-skrbi vse. Še več. Vso noč i drugi den stoji pri betežnikovej posteli, ne misli na svojo zamudo, i pri odhodu da gostilničari peneze, priporoči be-težnika njegovi skrbi pa njemi ob-lubi dati še več penez.

Kak lepo soglasje se kaže med sočutjem i lubeznjivo! Kak lepi pri-zori dejanske lubezni!

Tü vidi, da mora pomagati i plemeniti tujec toga ne odkloni.

Pomaga včasik, se ne pomišla i ne giba časa spraznimi tožbami.

Pomaga rad, ne računa, koliko ga bo to koštalo.

Pomaga veselo, ar zna, da se njemi bo vse dobro posrečilo.

Pomaga do konca, ar šče dovršiti, ka je začno.

Veliko istino je zapisao apostol z rečmi: „Bog je lubezen.“ Če Boga ne ljubimo, ki je najpopolnejša lube-zen, ki je ne drugo kak lubezen, ka bi bilo pač še vredno naše lubezni v nebesih i na zemli?

Kak pa naj kažemo to lubezen do Boga, inachi, kak da delamo dobro v njegovom duhi, to je, v duhi bože lubezni? Lubezen pa je samo edna, kak je Bog samo eden. Ona žive, dela, vse obsega i je večna kak Bog.

Zato pravzaprav nega niedne druge jakosti kak lubezen v krščan-stvi. Vse, ka napravi človek lepoga i svetoga, dela v lubezni. To lubezen, pravo i istinsko lubezen, nam kaže denešnji evangelij.

Poljski škof v Šibeniku. V Ši-benik je prispel poljski škof iz *Vacla-veka Karel Radomski* v družbi poljske-ga kanonika iste škofije in dveh du-hovnikov. V Jugoslavijo so prispeli skozi Madžarsko in prepotovali našo državo. Škof ostane nekaj dni v Šibe-niku, nakar bo odpotoval v srednjo Dalmacijo.

Papež o vpostavitvi miru

Z živo in tesnobno bojznijo mo-ramo na žalost gledati pred svojimi očmi duhovne razvaline, ki se kopi-čijo zaradi velike zmešnjave idej, ka-tera bolj ali manj namerno, bolj ali manj zakrito, zatemnjuje in potvarja resnico v dušah tolikih poedincev in narodov, naj bodo že zapleteni v vo-jno ali ne. Pri tem mislimo, kako ve-likansko delo bo potrebno, kadar se bo svet naveličal vojskovanja in hotel vzpostaviti mir, da poderemo velikan-ske pregrade mrznje in sovraštva, ki so bile postavljene v bojni vnemi.

Zavedamo se prestopkov, v ka-tere vodijo in h katerim neizogibno silijo nauki in dejanja politike, ki se ne ozira na božjo postavu. Zato smo, kakor dobro veste, ko so nasprotja postala grozeča, z vso gorečnostjo svoje duše do konca skušali odvrti najhujše. Ljudi, v rokah katerih je bila oblast in na katerih ramah je ležala težka odgovornost, smo skušali pre-govoriti, naj se izognejo oboroženemu sporu in prizanesajo svetu z nepred-videnimi nesrečami. Naša prizadeva-nja in napor, ki so prihajali od dru-gih vplivnih in spoštovanih mest, pa niso rodili zaželenega učinka, pred-vsem zato ne, ker ni mogoče odstra-niti globokega nezaupanja, katero je v teku zadnjih let zrastle v dušah do velikanskega obsega in ki je postavilo neprehodne duhovne pregrade med narode.

Vprašanja, ki so vznemirjali na-rode, niso bila nerešljiva. Toda to ne-zaupanje, izvirajoče iz vrste posebnih okoliščin, je s skoraj nepremagljivo silo preprečevalo, da bi odsej še ve-rovati v učinkovitost morebitnih ob-ljub, v trajnost in življenjsko moč morebitnih dogovorov. Spomin na eno-dnevno in osporavano življenje po-dobnih pogodb in sporazumov je kon-čno omrtvil vsak napor, ki bi bil pri-vedel do mirne rešitve.

Ne preostane Nam nič drugega, častiti bratje in ljubljani sinovi, kot da ponovimo s prerokom: „Pričakovali smo miru, in ni dobro, čas ozdravlje-nja, pa je prišla zmešnjava“ (Jer. 14, 19) ter se medtem trudimo, da koli-kor je v Naši moči, lajšamo nesreče, ki jih povzroča vojna, čeprav se temu delovanju postavljajo ovire, ki jih še nismo premagali: nemogoče je nam-reč, nuditi pomoč krščanske usmilje-nosti v deželah, kjer bi bila najbolj živo in najnujnejše potrebna. Z neiz-rečeno tesnobo že štiri mesece opa-ujemo, kako ta vojna, ki se je začela in nadaljevala v tako nenavadnih oko-liščinah, kopiči tragične razvaline. In če je doslej, z izjemo okrvavljenih poljskih in finskih tal, število žrtev manjše kot smo se bali, pa je množina bolečin in gorja dosegla tako višino,

da vzbuja živo tesnobo v vseh, ki razmišljajo o bodočem gospodarskem, družabnem in duhovnem stanju Evro-pe in tudi ostale zemlje. Kolikor bolj si pošast vojne priskrbuje, požira in prisoja materialna sredstva in vsa ne-izprosno postavlja v službo vojnim potrebam, ki rastejo od ure do ure, toliko oostrejša postaja za narode (ne-posredno ali posredno zapletene v konflikt) nevarnost pogubne izčrpa-nosti, kot bi lahko rekli, in postavlja se pred nje pereče vprašanje: Kako bo moglo po končani vojni izčrpano

Zlata meša v Bakovcih

V nedelo, 28. julija je obhajao v Bakovcih 50 letnico svojega mešni-štva Kereszturi Vince, vpokojeni, bivši cankovski plebanoš. Te den je tudi proščenje sv. Ane v Bakovci. Da po-časti g. zlatomešnika, se je zbrala te den v Bakovcih sobočka fara i tudi z drugih far verniki. Slavlencec je meo popevano sveto mešo v zahvalo do-bromi Bogi, ka njemi je dao doživeti te lepi den i za neštete milošče, po-deljene v toj dugoj človečoj dobi. Med temi je tudi milošča trpljenja za Gospodovo čast pod boljševiki, za-volo šterih je mogo zapustiti en čas svojo faro i iti v pregnanstvo prek Müre. Predgao je zlatomešniki Vojko-vič Jožef, sobočki plebanoš. V lepom govoru je orisao slavlence življenje i delovanje, ki rojen v Bakovcih, ob-haja tü tudi jesen, bogato jesen svo-jega življenja. Obdali so ga pri oltari poleg 4 sobočkih duhovnikov še Krantz Jožef dekan z Püvar Matejom, bene-diktinom i martijanski pa pertočki plebanoš. Prezvišeni gospod knezo-škof so poslali zahvalno pismo sla-velenci, v šterom so se toplo zahvalili za vse njegove zasluge zlasti, ka ešče v penziji pomagajo v dušnom pastir-stvi. To zahvalo je tolmačo v imeni knezoškofa dekan Krantz, ki je zlato-mešnika z lepim nagovorom pozdravo. Mi od svoje strani želemo gospodi zlatomešniki, naj v obilnosti dobi po-trebne milosti za še ostali dal svojega življenja, da se vredno pripravi za zla-to večnost. Na duga leta Bog živi!

Nove meše v Beltincih

Dnestjeden, 28. julija je beltinska fara doživela redko slavnost treh sve-tih novih meš, štere so darovali Vse-gamogočnomi. Jakob Augustin, pri velkom oltari, Sraka Vinci, zvünej pri cerkvi i Geld Karol pri Marijinom oltari. Po slovesnom prihodi iz Lipo-vec, vsi trije so iz te edne vesnice, je okoli 15 jezero naroda počastilo i 20 duhovnikov sprevedilo v cerkev. Pred cerkvenimi vrati jih je pozdravilo

ali oslabljeno gospodarstvo najti sred-stva za gospodarsko in družabno ob-novo, med težkočami, ki bodo na vseh straneh silno povečane in katerih se bodo poskušale poslužiti sile in zvi-jače nereda, ki prežijo v žzasedi in upajo, da bodo mogle zadati krščanski Evropi odločilni udarec.

Podobni preudarki o sedanjosti in prihodnosti bi morali biti v mislih vladajočim in zdravemu delu vsakega naroda, tudi v vročici boja. Morali bi jih voditi in siliti k temu, da bi raz-iskovali učinke vojne in razmišljali o opravičljivih ciljih in namenih vojne. (Dalje)

Božični nagovor Pija XII.

okoli 30 ministrantov, ki so njim v zadnjih rečeh pozdrava povdarjali, da rože, štere držijo v rokaj neso za nje, križ morajo sprejeti i z njim začeti svojo duhovniško službo. Nato so njim izročili trije vsakomi en križ, rože ž njihovih rok pa sprejeli sami.

Pred sv. mešov je predgao Rado-ha Jožef, salezijanec od največše le-pote sveta i ta je: Kat. Cerkev s svo-jim duhovništvom. G. Radoha je bio tisti, ki je pred 15 leti spravo prve dečkece v Italijo i ki se vračajo kak duhovniki domo. Vsi trije novomešniki so sinovje sv. Ivana Boska. Jakoba je vodo pri oltari domači župnik Vado-vič, Gelda Tratnjek Števan, jürjanski kaplan, Srako pa Lambezer salezija-nec. Vsi trije so skupno dali vnožini novomešniški blagoslov.

Nova meša v Kuzmi

V nedelo, julija 28. je prikazao Vsegamogočnomi svojo prvo sv. mešo Salaj Kerubin, kapucin v Kuzmi (kuz-doblanji). Sveta meša je bila na pro-stom, štere se je vdeležila velikanska vnožina našega vernoga goričkoga na-roda, celo lepo število evangeličancov. Narod se je nad vse lepo, vzorno oponašao ne samo med božov služ-bov, nego celi den, da pokaže čüt zahvale dobromi Bogi, ka njemi je dao znova ednoga duhovnoga pastira i voditela na poti življenja za srečno večnost. To zahvalo je narod skazao tudi že s tem, da je prav lepo oki-čao novomešni oltar i dom novomeš-nika. Malogde se vidi takše kinčanje, kak je tü bilo. Posebno lepi je bio nad oltarom trnjav venec, prepleten z pšeničnimi klasi, ki je dolinam i bre-gom glasilo, da je služba pšeničnoga krüha na oltari, trnjava služba.

Predgao je novomešniki Jerič Ivan, dekan z Turnišč. Razložo je, ka prinese posvečenje duhovniki. Poleg milostiza lastno posvetitev še oblast nad Jezusovim pravim telom i skrivnostim telom, to je nad dušami, ki tvorijo sveto Matercerkev.

Novomašnika je obdao pri toj priliki 12 duhovnikov i več bogoslov-

Naš misijonar

iz Kolumbije piše

In sedaj pa še nekaj podatkov č. g. Rijavca, mojega dobrega prijatelja, ki jako ljubi Jugoslavijo in še več pa Slovensko Krajino; že večkrat mi je povedal, da, ko bo šel domov, bo obiskal tudi moje starše in Slov. Krajino, o kateri mu jaz mnogo go-vorim in katero že tudi pozna nekaj iz Novin in Marijinega Lista, namreč on tudi z veseljem prečita skoraj vsako številko, katera pride na moj naslov. Upa iti domov čez 2 ali 3 leta.

G. Miroslav Rijavec, dijakon, je doma iz *Boyca na Goriškem*, kje se je rodil 21. dec. 1911. Da bi ga videli, kako ponosen Slovenec je, kako lepo mi govori o svojem rojstnem kraju, o vipavski dolini, o S. Gregorčiču, o Slovencih. Rad se smeje, lepo poje in druge prisili k smehu in veselju. Ima veliko spoštovanja in vpliva pri vseh bogoslovcih in predstojnikih. Zato so ga izvolili za predsednika naše bogoslovne družbe „Srca Jezu-sovega“. L. 1925 je vstopil v naš sa-lezijanski zavod v Foglizzo (Italija). In ravno pred desetimi letami, v ok-tobru 1929, je prišel v Kolumbijo. V Moskeri je prebil eno dobro leto, kot novinec vzor vsem drugim: odlikoval se je po pobožnosti in učenosti, tako da je pri tem bil vedno prvi. V janu-arju 1930 se je posvetil Bogu z za-

obljubami. Potem je v isti vasi prebil naslednji dve leti modroslovja: dober in vesel kot pravi Don Boskov sin se pripravljaj za svoj željni apostolat. Prvo leto učiteljavanja je deloval v našem strokovnem zavodu v mestu Noedellin. Bolj kot nezdavno podnebje, njegova gorečnost in delavnost sta mu prisluzila slabost in bolezen. Zato ga je g. predstojnik poslal v pokrajino Santander, blizu Kontratacion, v naš zavod Sv. Bernard, kjer imamo sale-zijanci vzgojo zdravih otrok, ki imajo starše gobave. Vseh skupaj je okoli 350. Tu je bil naš rojak, po priznanju vseh, ki so ga poznali, apostol lju-bezni, svetlost tolažbe in upanja ubo-gim dušicam. Podnebje mu ni bilo tako kruto kot v mestu Medellin. A popolnoma zdrav še ni bil; vendar pa je bil na polju in mučil se, kot da nič ne bi imel. Ko se je v začetku leta 1936. po dveh letih ločil od teh ubogih otrok in prišel na bogoslovje, so vsi jokali ter ga prosili naj jih nebi zapustil.

Kot bogoslovec v Meoskeri pa ni trajal več od šest mesecev, ker v isti pokrajini Santander, v vasi Kon-tratacion, kjer imamo lazarek za go-bavce in zavod za uboge gobave fante, se je zgodilo nekaj prav nenavnega: fantje, v besnosti svoje grozne bolezni, so se spuntali zoper svoje predstojnike, zdravnike in učitelje. Ko je g. inspek-tor zvedel to vest, v prvem hipu ni znal kaj storiti. Potem pa je zagledal

g. Rijavca; ta je bil edini, kateremu se je lahko zaupal. Velika in težka stvar je stala na ramah g. Rijavca, ker tukajšnji tropičen značaj je res grozen! A g. Rijavec z božjo pomočjo, s svojo lubeznivo in bistroumno me-todo je vse pomiril in vse uraval. Kako je začel in kako je nasledoval in kako zmagal, kako so ga vzljubili otroci, kako jih je peljal k redu, k spovedi in k mizi Gospodovi, vse to mi je on sam povedal v enem pre-prostem pogovoru. Nemorem vam vse to prepisati, ker bi predolgo bilo to pismo. A če bi vedeli, bi tudi vi ob-čudovali toliko previdnost, poniznost, prijaznost in sočustvo s katerimi je zmagal. Don Bosko je bil njegov zgled, učitelj in svetovalec, njegova pomoč in zmaga. Po enem mesecu je že vse bilo v miru. Ostal je še tam 5 me-secev. G. inspektor in cela salezijanska družba stamukariz hvaležnosti čestitali. Pri tem delu se je še učil bogoslovja, da ne bi zaostal in Bog mu je pri vsem pomagal: izborni izpitje so mu bili plačilo, pa tudi izrazi njegove delavnosti in mrtvičenja. Vsa tri na-slednja leta je bil v tukajšni bogo-slovnici. Tonzuro je dobil v začetku l. 1937. Na koncu istega leta prvi dve manjši ordinaciji: lektorat in vratar-stvo. V juniju 1938. zadnji dve: akoli-tat in zarotništvo. V septembru 1938. subdijakonat in v marcu 1939. dijakonat.

Molite tudi zame. Vaš vdani v Srcu Jezusovem Ignacij Kreslin.

cov. Počastila ga je gasilska četa, v šteroj so se zbrali katoličanci i evangeličanci pa družba križarov, to je malih šolarov iz Celja, ki so pod vodstvom svojega harmonikaša zaistino lepo popevali. Skrajna točka Slovenske Krajine se je zazibala v blaženom miru i srčnom veselju, daj dober Jezus, da te duše bliže k tebi pridejo po tom razpoloženju.

Glas od naših izseljencov v Franciji

Dosta naših izseljencov se je srečno rešilo iz Francije. To nam svedoči pismo poštenega dečka, Lipič Štefana iz Gančan, štero je že po končanom boji v Franciji pisano izdajatelj Novin i se etak glasi:

Velečastiti gospod!

Znam, ka Vas zanimajo pisma naši izseljencov, šteri Vam večkrat pišejo vesele i žalostne novice iz tujine.

Naznanjam, da sem po več tjedenskom potovanju pribežao iz Francije v sosedno državo Belgijo; nekaj sem prehodno peški, potem pa se pripelal z prijaznimi vojaki nemške armade, ki so me vzeli na tovorni avto i odpelali v Bruselj, kam je že pribežalo dosta Jugoslovenov iz Slov. Krajine, največ iz beltsinske, črensovske, turniške i polanske fare, nekaj pa z Goričkoga i sosednoga Štajara pa ostali delov države.

Žalostni časi so nas prisilili, da smo prvejša mesta zapustili. Vnogi izmed delavcev smo bili v smrtni nevarnosti za življenje, kajti brezvestni francoski delodajalci so nas pošilali na delo ta, kde bi lejko najšli smrt, če nas ne bi dobra srca opozarjala, ka se pripravla na tistem mestu. Nešteri so celo ranjeni, kak pravijo, je mogoče tudi več izseljencov mrtvih, dognano ešče ne. I tak, kda ideš po cesti, vidiš ob strani grobe vojakov i civilov. Bog varuj naš narod tak žalostni časov.

Pozdrav Vam pošilam velečastiti gospod, kak i sotrudnikom našega tiska, dragim starišom, bratom, sestri, rednini, sosedom, prijatelom i znancom doma ino v tujini.

Lipič Štefan
iz Gančan.

Tečaj SKAD „Zavednosti“

Kakor že dve leti zaporedoma, tako se bomo tudi letos zbrali vsi, ki spadamo v vrste slovenskega kat. akademškega društva „Zavednosti“ na tečaj, po katerem bo redni občni zbor. Tečaj bo od 12—14. avg. v Lendavi in sicer v poslopju ljudske šole. Za vse tri dni stane hrana in stanovanje za vsakega člana in gosta 10 din, vse ostalo bo žrtvovala Zavednost. Vsak udeleženeec naj prinese s seboj tudi kako odevalo.

Prihitite vsi, ki čutite katoliško, slovensko in jugoslovansko! Te tri stvari so bolj važne, kakor osebni interesi, kakor zaslužek enega, oz. treh dni. Vseposvot se menjajo temelji. Stari sistemi se rušijo v fundamentih in kdo bo gradil nove, če ne mi? Majejo se principi, ki so veljali tisoč letja, majejo se oblastva, lahko bi rekli, da doživlja naša zemlja duhoven potres, kakršnega še ni bilo. Od koga je odvisno, ali se bodo porušili tudi naši principi, ali se bo porušila tudi naša oblast? Od nas je odvisno!

Zato prihitimo vsi, da slišimo misli strokovnjakov, misli poučenih ljudi; pridimo, da nam še enkrat predložijo naše probleme, da se o njih porazgovorimo. Vse, kar je važnega ob tem kritičnem času, bo na sporedu. Vsi, ki čutimo enako, se bomo zbrali.

Zavednost pričakuje vsakega, vsak bo dobrodošel, vsak bo sprejet z odprtimi rokami.

Študijski tečaj bo sicer čas dela; toda tudi zabave ne bo smelo manjkati. Kar vas je muzikantov, prinesite s seboj svoje instrumente. Z nami mora iti vedno slovenska pesem. In ob večerih bomo stopili s to pesmijo k sv. Trojici in staremu Ogru Hadigu in mu povedali da smo katoličani in to hočemo ostati, da smo Slovenci in to hočemo ostati, da smo Jugoslovani in to hočemo in moramo ostati!

Z Bogom za narod.

Glasi iz Slovenske Krajine

S Ó B O T A

Iz Zveze združenih delavcev. V nedeljo 28. julija je imela naša podružnica širši sestanek, na katerem je poročal tudi zastopnik centrale tovariš Golob iz Ljubljane, ki nam je v jedrnatih besedah orisal pomen organizacije in položaj delavstva v današnjih časih. Pripravljajo se velike spremembe v socialnem in gospodarskem življenju. Mi se na vse to pripravljamo in to za nas nebo prišlo nepričakovano. Gremo brez strahu bodočnosti nasproti z zavestjo, da nam bodo te spremembe veliko pripomogle za zmago našega pokreta na vseh področjih.

Na križišču pri Fafleku sta prejšnji teden trčila Benkov tov. avto in osebni avtomobil nekega potnika. Znatne poškodbe je dobil osebni avto, ki so ga morali odpeljati z drugim avtomobilom v Zagreb.

LENDAVA

Zadnjo nedeljo so se poslovili v cerkvi od nas kaplan g. Ivan Camplin in odhajajo za škofovega tajnika v Maribor. Marsikatero oko se je zaszolilo, ko so se tako lepo poslovili od nas in nam za zadnjikrat tako pristrčno polagali na srce ljubezen, ki naj ostane med nami. Vsa župnija žaluje za gospodom, ki so nam bili tako dobri dušni voditelji. Če tudi le devet mesecev so bili med nami, jih bomo ohranili v trajnem spominu in se jih bomo vedno spominjali v molitvah, naj dobri Bog poplača njihov trud, ki so ga imeli z nami. Tudi mi prosimo gospoda, naj se ne spozabijo z nas in naj nas vključujejo v svoje duhovniške molitve.

Premeščena sta iz Lendave ga Pečnik Angela k sv. Pavlu pri Preboldu in g. Pečnik Dragutin v Griže pri Celju. — Jetničar g. Majerčič je premeščen v Soboto, na njegovo mesto pa bo prišel paznik iz Sobote.

V nedeljo 28. julija sta se v naši farni cerkvi poročila g. Evgen Mod, višji sodni oficial in gđc. Kocuvan Margita. Bilo srečno!

Vmrila je v cvetju mladosti Marija Biličkey stara komaj 19 let. Kruta jetika nam jo je izrgala iz naše srede. Bolehala je 2½ leti. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi, pevski zbor pod vodstvom g. Pečnika ji je zapel žalostinke „Spomladi vse se veseli“ in „Vigred se povrne“. Naj ji bo lahka domača zemljica; za dušni blagor pokojne bomo prosili v svojih molitvah. Sorodnikom naše sožalje!

Toča v lendavskih goricah. Kakor smo poročali je 12. julija napravila toča v lendavskih goricah hudo škodo. Uničeno je okoli 100 ha goric in to od 10—60%. Povprečna škoda znaša 30%. Skupno ocenjena škoda znaša okoli 250.000 Din. in bo radi toče v teh goricah letos slab pridelek. Škoda po toči se bo poznala še drugo leto na lesu kar bo zmanjšalo tudi drugoletni pridelek.

Kapca. V nedeljo je bilo pri nas vsakoletno prošenje Jakobovo. Vkljub deževnemu vremenu je prišlo precej ljudi. Cerkveno opravilo so opravili II. kaplan. Po poldne so bile pete litanije Matere Božje. — Osebni avtomobil iz Sebeščana je lažje povozil 8 letno deklico, ki je ravno bežala čez cesto in dobile le majhne prasketine po roki. Ljudstvo bi prosilo naj bolje pazi na otroke, da ne bo prišlo do večjih prometnih nesreč!

Velika nesreča v Gomilici. Julija 29. popoldne se je začelo trombetanje gasilske trombe v Črensovcih i okolici. Nekde gori. Najpre se je mislilo, da v Trnji. Pozneje se je zvedilo, da gori v Gomilici. Črensovski, törjanski i drugi gasilci so hitro skočili na pomoč i rešili živino, pohištvo pri Čeh Jožefi — Grednov, šteromi je zgorelo hiša i gospodarsko poslopje z vsem, ka je bilo na podi i z gospodarskov škerjov. Največša nesreča je pa doletela gospodara, ki se je za časa nesreče müdio v Lendavi zavolo pogodb, ar je küpo posestvo na Štajari, domače pa prekdao

sestri, — ar njemi je zgoro triletni sinček i sedemletna hčerka tak opekla, da po zdravniškom mnenju nega vüpanja za ozdravljenje. Dekličko so črensovski gasilci taki odpelali v Beltinke k zdravniku i odtoc v sobočko bolnico. Dečkeci so noge zgorele skoro do kolen. Kak je ogenj vü prišo, ne znati. Deklička pravi, da je nekši možek prišo i proso vüžgec pa ž njim šo za parmo. Deca so bila na gümli i ne bi zgorela, če bi drugi vüžgao hišo, kak deca sama, štera se je brčas igrala z vüžgecom, se vüžgala i zgorela. Pomagajmo nesrečnoj familiji kak moremo. Vse obsodbe vredno je, da so se pri gašenju vnogi mrzlo držali, posebno mladina i da se je grdo preklinjalo. Več lübezni i poštenosti.

Vtopo se je 26. julija Vučko Ivan na Gornjoj Bistrici. Pokojni je uslužbenec sobočke bolnice i je bio na orožnih vajaj. Ar je tam zbetežao, so ga pustili domo i je prišo k ženi na Gornjo Bistrico. Šla sta se z ženov kopat. Pokojni se je samo müjvao v Müri v vodi, štera njemi je samo do prsi segala. Pred müjvanjom je ženo i druge poslao vkraj od sebe, ki so se kopali, da bi se nemoteno mogo müjti. Med müjvanjom je dobo srčni krč i to ga je vmorilo. Pokopali smo ga v nedelo, 28. julija na G. Bistrici. Velika vnožina naroda se je zbrala na sprevodi, poštni avtobus z Sobote je napunjen pripelao poštvivalce pokojnoga. Med temi sta bila dva zdravnik, upravnik i uradnik bolnice. Veliko število najlepših vencov je krasilo drevo i do srca je genolo slovo navzoče, gda se je v imeni pokojnoga jemalo od žene, staroga očo i dveletnoga sinčka. Sprevod so vodili črensovski plebanoš Zadravec s sebeščanskim, pertočkim plebanošom i urednikom Marijinoga Lista. Nad vse genlivo je bilo, gda so se s skuznimi očmi trepetajoč bližali h grobi osemdeset letni starček, očo pokojnoga, ki so v njem zgübili svojega hranitelja. Naj počiva v miru, molimo za njegovo düšo.

40 letnica g. kanonika Weiksla. V nedelo, 28. julija je obhajao 40 letnico svojega plodonosnoga duhovniškoga delovanja, naš naročnik, mil. g. Weiksl Jožef, č. kanonik pri Sv. Križi poleg Lotmerka. Gospod kanonik je s trdnimi vezi lübezni priklenjen k Slovenskoj Krajini, zato njemi iz düžne zahvalnosti želemo vse dobro in še dugo življenje i srečno večnost. Živeli.

Gaberje. V nedeljo 28. julija so gasilci imeli svoje orožne vaje, ki so jako dobro uspele.

Kobilje. V nedeljo so pri nas velko mašo služili gosp. novomašnik Varga Ludvik iz Strehovec, ki so darovali svojo prvo sv. mašo 21. julija v Bogojini. Podelili so nam tudi svoj novomašniški blagoslov.

Prosvetnim društvom priporočamo „Revijo Katoliške Akcije“. Izhaja mesečno. Naroči se na naslov: Dr. Janez Kraljič, Ljubljana, Semeniška

Modrijan v kobilanskih goricah ali o možu, ki je samemu cesarju pismo pisal

(Nadaljevanje)

Zasukala se je beseda na tiste dni, ko so naši ljudje še cesarja služili in je bil v cesarski službi tudi Tivadarjevega sosedu sin. Otroke je imel ta sin in ženo, pa tudi revščino. In potožil se je zato sosedu Tivadaru, ta pa je vzel takoj pero v roko in...

Zdaj je presekala žena možovo pripovedovanje: „Znajo gospodje, un ma takše lepo pismo, ka so se ešče birouvgje spoglejüvali da so ga čteli.“ — „Un“ je pri nas ravno toliko kot „moj mož“, in „una“ pomeni „moja žena“ ali meščansko umetno „moja soproga“.

In mož ni ženini ugotovitvi prav nič ugovarjal. Niti ji ni zameril, da mu je pretrgala tok besedi. Seveda, pretrgala mu ga je s pohvalo njegovega „pisma“.

„Pa prijde te pojep k meni, pa pravi, ka nema, ka bi gjo“, nadaljuje mož. „Pa njemi pravin: Gje zaka pa ne

4. Letno stane 60 din, za dijake 30 din. Gotovo bodo dobila tudi Prosv. društva revijo za 30 din; naj samo prosijo. V strogo katoličanskom dühi se obravnavajo v tej reviji vsa sodobna pitanja, zato jo najtoplej priporočamo. V najnovejšoj številki čtemo tudi dve lepi razpravi našega domačina Glavač Franca, prefekta v Št. Vidi. Prve naslov je: „Organizacijska načela v pismu Pija XI. brazilskim škofom,“ druge pa „Georges Goyan“. V tej drugoj razpravi opisuje lastnosti katoličanskoga francoskoga pisatelja. Georgea Goya tak jasno, da vsaki pisateo pri tom čtenji mora spoznati, ka je njegova düžnost, če šče biti katoličanski pisateo.

Za novomešni dar g. Cigan Ivana je darüvala Domonkoš Anica iz Strehovec 20 din. Bog povrni!

Hotiza. V nedeljo je gostoval pri nas pevski zbor iz sv. Ruperta pri Mariboru. Pevci so z svojimi lepimi glasovi zelo povzdignili službo božjo. Pridigal je ob tej priliki kaplan iz Ruperta g. Balažic. Po večernicah so se veselo prepevajoč pevci poslovili od našega kraja.

Turnišče. Dobili smo novega kaplana g. Alojzija Kozara do sedaj kaplana v Brežicah, doma iz Boreč. Novemu kaplanu želemo, da bi se dobro počutil med nami. Dobri Bog naj blagoslavlja njihovo delo za rešenje naših düš. — Prešnji kaplan g. Holsedl so premeščeni v Lendavo.

O podržavljenju Narodne banke se bliža svojemu koncu. Vlada očividno zahteva, da se naš osrednji den. zavod, ki ima v današnjem gospodarskem življenju države tolikšno vlogo in ki mu bo pri vpustitvi novega reda v državi pripadala še večja naloga, iz rok zasebnikov, ki so lastniki Narodne banke, spravi popolnoma v last države in postavi pod njeno vsestransko nadzorstvo.

Štiridesetletnico obstoja praznuje letos Vzajemna zavarovalnica. V tej dobi ob idealizmu rastle in napredovala v mogočno zavarovalno ustanovo, ki uživa doma v Sloveniji in v celi državi brezprimeren ugled in zaupanje. Zavodu želimo pri njenem nadaljnjem delu mnogo uspeha za procvit in napredek naše domovine.

Slovenski delavski romarski dan

Na Vel. mešo letos prireja Zveza združenih delavcev romanje svojega organiziranega delavstva. K soudeležbi na romanjih vabi organizacija vse ostalo verno slovensko delavstvo.

Organizacija pripravlja deset romarskih božjepoti in devet z božjo potjo združenih versko-organizacijskih zborovanj. Sešli se bodo tako na Vel. mešo slov. delavci na sledečih božjepotnih krajih: 1) Ljubno pri Brezjah, 2) Šmarna Gora, 3) Homec pri Kamniku, 4) Nova Štifta pri Ribnici, 5) Sv. Planina nad Trbovljem, 6) Gora Oljka, 7) Ptujška gora, 8) Jeruzalem, 9) Gorca v Sv. Petru pri Mariboru.

Vel. meša naj tako zajame lepo organizacijsko zamisel in naj slovenski delavski stan, pa tudi njegove prijatelje ta dan združi pri Materi vseh milosti in Kraljici miru.

napiješ pismo na casara, ka si srmak?“ „Če pa neman pejnasa, ka bi štempline küjpo“, mi pravi.

„Vej pa te k meni prijd, pa vse tak napraviva, ka de v redi“, njemi pravin, iden domou pa zemen paper pä pero. Un prijde za meof, pa si doj sejde na stolec. Zna se ka je žalosten pa popargieni büu.“

„Na, zemi pero pa se eti ocposdi potpijši“, njemi pravin, pa njemi dan ešče prazen paper pa pero. Potpijsao se je, pa vesejli domou odišoe. Gjas pa kcoj sejden, pa edno duugo pljsmo na samoga casara napijšen. San si mislo: Če kaj boude, boude, če pa nej pa tuj tak. Pa un mi je tuj pravo: Vej pa sousit, če kaj boude, te Vas zato ne pozabin, če pa nika noude, pa tak znate, ka san srmak na eton božem sfejti.“

Gja, pa nej mijnolo dosta dnejevof po tiston, ka mene notaroš f sfój kancalaj pozovejo.

„Dobro delo“ reko. „Dober den Bog daj“, mi odgovorijo pa li nikaj dale pišjejo. Naslednje se pa li na menej zglegnejo. Vej zdaj so že dugo mrtfi, Boug njin düjši dobro daj. Pa se na menej zglegnejo pa pravijo:

Govor g. Kerec Franca

na Kmetisko-delavskem taboru v Soboti, dne 5. maja 1940.

Kje in kako najti rešitev tega vprašanja? Zaenkrat, t. j. samo začasno bi se dalo zaposliti te delavce pri javnih delih. Ta dela bi morala biti doma v Prekmurju. To pa zato, ker bi delavci v tem slučaju lahko hodili domov prenočevati, od doma bi se hranili, bili v domači oskrbi in bi na ta način prihranili skoro ves zaslužek. Naš delavec nima dosti od tega, če gre kam drugam na javno delo, ker če zasluži dnevno od 32 do 35 din., mora od tega potrošiti za hrano 10 din., za kruh 5 din., za stanovanje vsaj 2 din., za cigarete 2 din., za boln. zavarovanje 2 din. itd. tako, da celokupni dnevni izdatki znašajo najmanj od 21 do 23 dinarjev, čista zaslužka mu ostane na dan komaj 12 do 14 din., kar pa ne krije potrebe njegove številne 6—8 članske družine, kje pa so potem še druge potrebe za gospodarstvo, ki doma tudi nič ne donša.

Tako vidimo, da tudi z javnimi deli to vprašanje ne more biti končno-veljavno rešeno, in sicer iz sledečih dveh razlogov: 1. pri javnih delih se lahko zaposli samo moške delavce in še ti morajo biti starejši od 20 let, dočim ženske mlade in starejše, kakor tudi moški izpod 20 let starosti pri teh delih sploh ne pridejo v poštev. Pri nas pa je ravno te vrste in starosti delavcev največ. Tem mladim delavcem in starejšim ženskam bo treba najti drugo delo; 2. javna dela ne morejo trajati desetletja, naši delavci pa bodo zaposlitev in zaslužek potrebovali vedno. Za javna dela so potrebna večja denarna sredstva, teh pa ravno ni. Organizirati bi se moralo prisilno posojilo, s katerim bi se lahko izvajala javna dela v večjem obsegu in več let, da bi se delavci odvadili tujini in privadili k manjšemu zaslužku in skromnejšemu življenju. Tu mislim samo na tiste delavce, ki svoj težko prislužen denar lahkomišelnostjo zapravljajo, nikakor pa ne tiste, ki znajo vsak dinar obrniti v prid svoje družine in svojega gospodarstva.

Kaj je treba tedaj storiti, da se najde vsem delavcem primerno delo doma v državi? Rekli bi, da je treba zgraditi tovarne in v istih zaposliti vse odvišne delavce. Tudi v tem ne bi bila pravilna rešitev, ker ni na razpolago potrebnega denarja za zgraditev tovarn niti potrebnih surovin. Razen tega bi s zaposlitvijo takih mas v tovarnah vse delavce poproletarizirali in odtegnili domačiji ali kmetiji, ZPD pa hoče te delavce prikleniti na našo slovensko grudo, ona hoče, da ti delavci še bolj ljubijo to zemljo in jo obdelujejo s še večjo ljubeznijo kakor so jo dozdaj. Nihče ne more trditi, da naši ljudje svoje zemlje ne bi ljubili ali pa da se ji odtujujejo, saj ravno iz ljubezni do te zemlje hodijo robotat v tujino. Mi hočemo samo najti možnost kako to zemljo izboljšati in čimveč iz nje pridobiti, da bo na ta način več ljudi ostalo doma na delu in od tega dela tudi lahko živelo. Rešitev izseljenskega vprašanja je edino v

dobro organiziranem in dobro izpeljanem združništvu. Zadruga naj zgradijo tudi nekaj tovarn, toda samo take, ki bodo potrebne surovine črpale iz naše zemlje. Vsled racionalizacije zemlje in izboljšanja gospodarstva sploh, bo velik procent našega delavstva moral ostati doma. Vse odvišne delavce pa se bo zaposlilo v tovarnah. Na ta način bo to vprašanje, čeprav ne stoodstotno, vsaj v glavnem rešeno.

Dragi delavci! Vaše romanje v tujino ne sme biti večno. Mi hočemo, da to neha. Borili se bomo in storili vse, da vam omogočimo obstoj in primerno življenje na tej zemlji. Mi, ki poznamo do dna duše vaše trpljenje, vemo, da ne radi in z žalostjo v srcu zapuščate svoje drage, svoj mili dom, dobro vemo tudi to, da bi raje bili doma kakor pa v tujini. Ne bi šli tja, če vas na bi gnala skrb za očeta, za mater, za deco, če vas in vaše poslastvo ne bi težil dolg. Točno poznamo vaš sen, vaše srčne želje plačati dolg, sestri doto, zgraditi novo hišico, popraviti gospodarsko poslopje, dokupiti k svojemu še bližnjemu njivo, ki je priložnostno na prodaj itd. Da, biti brez dolgov, imeti gospodarsko orodje, lepo živino in vse v redu, potem povedati tujini z Bogom! Ne potrebujem te več. Ponosen in samozavesten gospodar sem, na svojem svoj gospod. To je sen, to je srčna želja 99% naših delavcev. Pravim vam, da vse to dosežete, če boste vztrajni,

dosledni, odločni in s trdno voljo ter zaupanjem v Boga šli po poti, ki vam jo je ZPD začrtala. Prosim Vas, da ves čas, dokler ste primorani hoditi v tujino živite in se ravnate po navodilih, ki vam jih je ZPD na svojih tečajih dala in učila. Povsod in vsekdar s ponosom povdarjajte to kar ste. Ne omahujte. Pokažite se kot vredni kristjani, zavedni slovinci in zvesti državljani kraljevine Jugoslavije. Zavedajte se tega, da se mi borimo proti sinovom teme, da mi hočemo gor k soncu, k svetlobi. Mi hočemo in moramo zmagati. Bog je z nami! Mi upamo in verujemo v napredek in razvoj našega slovenskega naroda. Nikdar ne bomo dopustili, da bi naši delavci podlegali kakim tujim vplivom, ali da bi ta narod kdo razdvajal in razkrajal. Tisti, ki bo drugače hotel kakor ZPD, bo uvidel kdo smo in kaj smo, ob naši neomajni in jekleni volji se bo razbil v drobne kosce in se razpršil v prah.

ZPD je hvaležna vodstvu naše države, posebej pa našim slovenskim narodnim voditeljem, ki so ji omogočili delovanje. Delavci! Ne bodite samo navidezno zvesti sinovi svoje domovine, temveč jo ljubite z vsem srcem, vso dušo in vsemi svojimi močmi, ker je ta država naša prava mati, ni nam mačeha. Že dvajset let nam reže dober kruh in kroji lepe obleke, to bo storila tudi v bodoče. Zato zaupajte modremu vodstvu naše države in svoji organizaciji ZPD.

S to željo vas iskreno pozdravljam z Bog živiti!

ZALAR MARIJA:

Gospodinja in kuhinja

Nadevana paprika. Vzemite za eno osebo po dve ali tri zelene sladke paprike. Kjer je steblo, tam odrežite pokrov, peške pa z nožem izrežite iz paprike. Potem naredi mešanico z napol kuhanega riža, tega osoli, ko ga kuhaš. Posebej zmeljite govejo meso ali ostanke od mesa, ki je že pečeno. Na masti prepražite čebulo, peteršilj, tudi meso v tej masti s čebulo in peteršiljem premešajte, končno še riž vmes stresite, malo soli, popra, smetane, prav malo paradižnikove meze ali sploh svežega paradižnika, eno celo sveže jajce in taka mešanica je nadev. S tem nadevajte papriko, pa jo ne nadevajte do vrha, malo manj, pokrovec nazaj položite na papriko, jih pritrdite s tanko lesenim špižom, lepo zložite v kastrolo, da bodo vsi pokrovi zgoraj. Kastrolo namažite z mastjo, če jo imate od pečenke, bo boljše. Posebej naredite frigaš ali prežganje, da vmes malo paradižnika, zalij s krompom, osoli in precedite na papriko, da bo čez papriko vse pod juho. Še boljše je goveja juha ali od kosti juha. Tako naj se počasi kuha dobre pol ure. Ko je vsa juha pokuhana, je jed gotova. Če dajete surov riž v nadev, nadevajte le do polovice v papriko, ker se riž nakuhava. V tem slučaju vzemite za poliv več juhe, pa dalj časa kuhaš ali pravzaprav varite, ker naj le počasi ob strani vre.

Paradižniške bolj trde nadevate na enak način, le da vzameš v rižev nadev telečje meso, vse pa delaš kot s papriko.

Buče v sladkorju ukuhan. To je kompot posebne vrste, a pravilno narejene buče v sladkorju so zelo dobre. Pregledala sem vse večje kuharske knjige in ono spisano iz dunajske gospodinske šole, toda ta navodila so vsa različna. Zato bodo buče po teh navodilih različne v okusu in v barvi. Najboljše navodilo je tisto, po katerem bodo buče v kozarcu lepo bele, prozorne kot brušeno steklo, kot dijamant. To doseči je umetnost. Slovenci buč v kompotu ne poznamo dosti,

niti ne cenimo, v Nemčiji pa jih zelo cenijo. Toda tudi oni jih ne znajo narediti prvo vrstno. Nekoč sem stanovala z nevesto od nekega lekarnarja v Beogradu, ona je naredila en kozareček za svojega ženina in to sem videla, ter so bile res lepe kot dijamant. Popolnoma bele in prozorne, drugod pa povsod več ali manj rujave. Naredila jih je tako: Olupi mlade buče, jim izreži peške in vse priko notranje meso. Potem ono lepo trdo meso nareži na kocke, v velikosti kot cukur v kockah. Vzemite veliko kastrolo, ter te kocke kuhajte skozi pet dni vsak dan po več ur v vrelem, slanem krompu, da se izvre vse vode iz kock. Le prve dni osoli kromp, pozneje ne več. Seveda, vsak dan v sveži vodi. Ko si dnevno več ur kuhala, vodo odlij in takoj nalij svežo. Po petih dneh se popolnoma izčisti. V kastroli ne smejo biti gosti natečeni, ampak morajo prosto plavati v krompu. Potem skuhajte gostljato cukur, dodajte še sok od več limon in vse to v vreli sladkornini le enkrat zavri v tem buče, ohlajene nadevajte v kozarec in nalij na nje sladkornino. Drugi dan odlij, pokuhajte spet sladkornino, posebej pa klinčkov in celega cimeta skuhajte v sladkornini ter to precejeno polij na buče. Tako naredi še dvakrat, namreč da sok prekuhaš in poliješ na buče. Četrty dan že zavežeš ali zapreš kozarec. Lahko pa že prvi dan v soperi kuhaš in je preje gotovo. Sladkornina z vinskim jesirom narejena, naredi buče bolj okusno a barva ni tako lepo bela.

Nedeljski družinski polizek za poletne večere. Lepi dnevi so, nedelje pa za izlete. Vsa družina pride pozno zvečer domov. Vsi bi zopet nekaj jedli. To pa ne gre, da bo mati na noč začela kuhati. Torej pripravi večerjo že opoldne s tako brzino in lahkoto, da se niti ne pozna na času, ne na utrujenosti, pa bo jed pripravljena. Skuhajte 1 liter mleka in daj vmes zrezljano lupinico od pol limone in malo soli ter 12 dek cukra. V to mleko vmešajte najboljšega pšeničnega gresa

ali zdroba, da se masa dobro prekuha in zgosti. Ves čas mešajte z žličko. Lahko limono daš v olupkih vmes in jo, ko je gres kuhan, vzameš iz strdine. Končno vmešajte 3 rumenjake vmes. Po razmerah tudi 5 do 6 rumenjakov ali sploh nobenega. Tudi v mleko lahko dolijete pol litra vode. O dobroti te strdine odloča skromnost ali imetje. Ko je gres skuhan, precej trda masa, ga preobrnite v skledo, katero z mrzlo vodo izplakni in ne obrišite, da boš strdi o zvečer lepo preobrnila na podstavo ali lepo rezala kose iz sklade. sraven boš dala vsakemu na krožnik poleg strdine ribizljev sok.

PROSVETA

Gor. Lendava. Tuk. prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 4 avg. ob 15. uri na šolskem dvorišču Vambergerjevo kmečko komedijo „Voda“. Igra je zelo zabavna in zanimiva. Igrali bodo izključno mladi dečki in dekleta. Pridite v polnem številu, da tako nagradite, pridne igralce za njihov trud, sami pa preživite nekaj uric v smehu in zabavi.

Telesno najpopolnejši mladenič v New Yorku — Slovenec

Ludvik Šustarič je bil od posebne komisije priznan za telesno najpopolnejšega mladeniča v ameriškem vele mestu New Yorku.

CENE

živine in kmet. pridelkov v okraju Ljutomer

Biki druge vrste 6—6.50 din., tretje 4.50 do 6 din.; telice druge vrste 6—7 din., tretje 5—6 din.; krave druge vrste 4.50—5 din., tretje 3.50—4.50 din.; teleta druge vrste 6—7 din.; prašiči pršutarji 8—9 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso druge vrste prednji del 12, zadnji del 14 din., tretje vrste prednji del 10, zadnji del 12 din.; svinjina 16 din., slanina 20 din. svinjska mast 22 din.; surove kože: goveje 10, telečje 9, svinjske 10 din za 1 kg. — Pšenica 240 din., ječmen 200 din., žito 220, din., oves 200 din., koruza 190 din., grah 700 din., krompir 200 din., lucerna 90 din. seno 70 din., slama 70 din., pšenična moka 375—475 din., koruzna moka 225—275 din., ajdova moka 400—500 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4—6 din, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 6—9 din i l.

PENEZ

London 1 funt 172—215 Din. Newyork 100 dol. 4424-5520 Nemška marka 14 70-14 90

Štedilnike

s keramič. ploščami (kajlami). Peči glinaste z navadnim ter novim sistemom za trajno goreče peči, za kurjenje z drvami. — Ploščice za stensko oblogo poceni dobavlja in postavlja

ZEMLAJ ALOJZ, pečar
Murska Sobota, Lendavska cesta št. 8.

Za prodati

je v Črensovcih št. 63 (v marof) cca. 90 meterskih stotov ržene in pšenične slame, kupci naj se zgledajo pisemno ali osebno pri Cigan Jožefu, cestnem nadzorniku v Ormožu

Cena oglasov:

Cela stran 800 Din, pol strani 400 Din
Mali oglasi 15 Din
Poslano med tekstom vsaka beseda 2 Din

„Vij ste gjelibar tisti Tivadar, šteri ste pismo na samoga casara pijsali?“ „Istina je tak, gospout notaroš“ njin odgovorim batrivno, nej ka bi se kolikaj bojao. Te pa gospout notaroš pero fkraj denejo, pa gor stanejo, pa menej gor pa doj parkrat poglegnejo, te pa pravijo:

„Znate, človik moj dragi! Vaše pisanje je že dolgo pout opodilo. Milostivni naš casar so je gor prijali, ali so nikaj nej dali. Poslali so fse fküper na ministerium v Budapešt Tan so tuj fse fküper gor sprijali, pa nika nej dali, leki so fse fküper dale na biroviyo poslali. Tan otset pa so meni poslali, pa tuj nika nej dali. Lekij fseedno nika dobijte.“

„Naj njin Boug da dugi žijtek“, san nej mogao tüu biti, tak san büu vesejli.“

„Jes san se ešče dugo po tiston za toga volo ž njim krejgala“, je znala zopet dodati žena.

Mož pa se ni dal motiti.

„Ali gospout notaroš so dober človik bilij, pa so znali, ka se tou pravi, če srmak človik ednok vesejli po-

stane, pa so mi etak dale pravli:

„Zaj san te gjes dao Vas esi pozvati, ka Vij eti meni sfoj potpis doj denete, ka de tej potpis ešče ednok na casara šou. Gjes san pa kcoj napijsao, ka je tou fse istina, ka v Vašen pijsmi stojij.“

Gja, pa tak se je tüdi zgoudilo. Nej mijnolo mejsec dni, da pojep ves vesejli k meni prbežij. Ravno kosou san klepao. Pa me stepe za pleča: „Sousit gjes nouri gratan, tak san veseji.“

„Veji ti pa znan nej Šeka dvej teleti naednok vrgla“, njemi pravin. „Znate njegova Šeka je te že dugo breja bijla; na pijsanje san se pa nej fčasik spomlo. Un me pa li dale stejple, pa krčij kak nouri:“

„Osen dvajseti rojnški san doubo. Od samoga casara. Na Vaše pijsma.“

Znate tou van je te velki pejnjes büu. Za njega je, tisti časaj lejko lejpo telijčko doubo. — Te pojep pa je zato dober človik büu. Veji zdaj je nindri v Ameriki z ženouf pa dicouf vreit. Pa mi te pravi:

„No, ka san van pa te zdaj dužen, sousit?“

„Veji pa če ravno tak, pa mi te daj pet koroun“, njemi pravin. Pa tak je tuj bilou.

„Of je pa telko pejnjes ešče izdak möo, ka si je za cejlo leto silgja naküjpo“, je dopolnjevala zopet žena moža.

A ta je poučeval:

„Gja, gja! Sigdar je slbouno pijsati. Tüdi samomi casari je slboudno pijsati. Če dajo, dajo, če pa nej, pa nej. Samo lepou trebej ričij fküp postaviti. Nej falinga, če so piknje nej lejpe, kak če bi naštampane bile, glavno, ka so dobro rečij fküp postavlene.“

Nato je bilo zopet govora o vsakdanjih skrbih, o grbanjih in o mestih, kjer je največ grbanjev; o logarju, ki ne vidi rad, če kdo po šumi hodi.

„A meni pa noude logar nikaj pravo“, si je že pripenjal mož ženin predpasnik. „Gjes nejman žnjlin nikšega posla. Gjes njemi nemrem krüja

dati, pa njemi ga tuj ne gjemlen. Tou je najpoštenejše delo. Veji on cejli den okoulik odi, pa naj si san grbanje poišče.“

Žena je nekaj mrmrala, češ koliko je dela, pa jo je mož zavrnil: „Sakši ma svoje brige pa svoj poseo. Veji te nemre gjesti, če noude delao. Gjes tak pravin: Sigdar delati, ali pomali delati; nej se zato musaj bujti.“

Šli smo res iskat grbanje, pa kar vsi. A našli smo samo gobe. Dogovorili smo se, da pride tistega večera stari modrijan v župnišče, da se še kaj pogovorimo. Prav za prav je obljubila žena zanj, on pa se je že takrat v goricah izgovarjal, da „se mu vnouža“ ponoči okrog hoditi. In ni ga bilo. Jaz pa sem zadovoljen tudi že s samim srečanjem v goricah. Videl sem našega človeka, preprosto modrost, sicer tršato, a globoko; ujel sem nekaj izrazov za svojo zbirko, Vam pa sem lahko povedal gornjo zgodbo. Obiščite Tivadarja; ne bo Vam žal; le vžigalice vzemite s seboj, da mu nažgete pipo. Vran